

Хоча розрахунок фінансового результату за методом функції витрат, який ґрунтується на концепції продажу, є економічно обґрунтованішим порівняно з методикою його розрахунку на основі показника виробленої продукції, проте при складанні фінансової звітності необхідно, на нашу думку, добиватися максимального розширення її аналітичних можливостей, зростання надійності аналізу. Виходячи з цього, пропонуємо у «Звіті про фінансові результати» подавати також показник вартості виробленої продукції (валового обсягу виробництва), розрахований на основі даних про кількісні зміни залишків готової продукції та вартості реалізації.

Це дасть змогу додатково визначати показник, що має важливий економічний зміст, – валова додана вартість, прослідкувати її розподіл; з'явиться можливість аналізу співвідношення сум чистого доходу від реалізації продукції, величин загальних операційних витрат, адміністративних витрат, витрат на збут з вартістю виробленої продукції.

Література

1. Директива 2013/34/ЄС Європейського парламенту та Ради Європейського Союзу від 26 червня 2013 року «Про щорічну фінансову звітність, консолідовану фінансову звітність та пов'язані з ними звіти певних типів компаній» [Електронний документ]. – Режим доступу : old.minjust.gov.ua/file/48858.docx

УДК 657

Жук В. М.,
д.е.н., професор,
академік НААУ

МІСІЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ІНСТИТУТУ ОБЛІКУ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

Україна до сьогодні залишається країною з нестійким інституціональним середовищем. Це стосується майже усіх наших національних інститутів.

Не є виключенням і інститут бухгалтерського обліку. Розбалансованість його організаційних складових (Мінфіну, галузевих міністерств, професійних об'єднань бухгалтерів, бухгалтерських служб суб'єктів господарювання) не сприяє концентрації зусиль на виконання тих чи інших місій бухгалтерського обліку в соціально-економічних середовищах. Приклад обліково-інформаційного забезпечення земельних відносин – яскраве тому підтвердження.

Україна має найкращий в світі потенціал земель сільськогосподарського призначення. Українці, що складають близько 0,5 відсотків населення світу, володіють 8,8 відсотками чорноземів – найкращих за продуктивністю земель нашої планети. Сьогодні в обробітку знаходиться 32,5 млн. га земель, на двох третинах яких господарюють юридичні особи.

Проте станом на 01.01.2017 року у фінансовій звітності аграрних підприємств України відображено лише 0,77 млн га землі на праві постійного користування у державних підприємств на суму 3,5 млрд грн та на праві оренди у ряді агрохолдингів (акції яких розміщені на Європейському фондовому ринку) на суму близько 260 млн грн. І це все. Це оцінка всього земельного багатства України на світовій мові бізнесу, якою є бухгалтерський облік.

До такого стану фінансової звітності в Україні байдуже усім організаційним складовим національного бухгалтерського інституту. Байдуже державі перед запровадженням повноцінного ринку землі сільськогосподарського призначення. Доповідні записки науки щодо згубності для соціально-економічного середовища України такої ситуації або ігноруються, або «футболяться» між різними відомствами.

Сьогодні за стан інформаційного забезпечення управління (за стан звітності), в т. ч. і по земельних відносинах, відповідають: Держгеокадастр України, Держкомстат України, Мінфін України, Державна фіскальна служба України. Всі за своє, кожний за своєю методологією – «розривають» і без того ослаблену реформами основу бухгалтерського обліку в підприємствах. Достовірність, оперативність звітної інформації знизилася до критичного рівня.

Проблему можна і потрібно вирішувати через подолання дисбалансу в організаційних складових інституту бухгалтерського обліку. Про шляхи розв'язання цього йшлося в Концепції розвитку бухгалтерського обліку в аграрному секторі економіки України. Затверджена рішенням Колегії Мінагрополітики України у 2009 році, ця Концепція і до сьогодні є єдиним в Україні ухваленим на державному рівні документом практичного націлення бухгалтерського обліку на виконання завдань по інформаційному забезпеченню галузевого і загальнодержавного управління (відповідні Стратегії, прийняті Мінфіном України, концентрували зусилля на запровадження в нашій країні МСФЗ). Поряд з іншим, за Концепцією передбачалась розробка Мінагрополітики України та прийняття Мінфіном України окремого стандарту з бухгалтерського обліку земель сільськогосподарського призначення, враховуючи їх особливу цінність у глобальній економіці.

Проте замість цієї роботи підрозділ Мінагрополітики, що відповідав за методологію бухгалтерського обліку в галузі, було розформовано. Не допомогли ні аргументи закордонної науки (наприклад, відома доповідь

С.А. Дініази, Р.Дж. Екклза «Майбутнє корпоративної звітності. Як повернути довіру суспільства» (2003 р.), де галузевим стандартам відводилась ключова роль інформаційного забезпечення у подоланні економічних криз), ні практика розвинутих країн, де при міністерствах функціонує поглиблена відомча статистика.

Сьогодні наука, спільно з професійними об'єднаннями бухгалтерів та галузевими об'єднаннями агровиробників, ініціює роботу по взяттю на баланси підприємств прав на оренду та емфітевзис землі сільськогосподарського призначення. На підставі відповідних методичних рекомендацій ми підрахували, що 18,7 млн. га землі, що знаходяться сьогодні в оренді, мають оцінку станом на 01.01.2017 р., як право користування, в сумі майже 240 млрд. грн, відповідно – право на емфітевзис (1,4 млн. га) – 34,6 млрд. грн, і право постійного користування землею – 19 млрд. грн.

Тобто у порівнянні з фактичним відображенням у фінансовій звітності за 2017 рік – 3,76 млрд грн, аграрний земельний потенціал агробізнесу України недооцінений на 289,84 млрд грн.

Робота з постановки на баланси аграрних підприємств України земельного потенціалу є сьогодні першочерговою місією національного інституту бухгалтерського обліку. Вона мотивована потребами:

- подолання корупції і детінізації аграрної економіки. Оскільки при продажу корпоративних прав підприємств права на оренду і емфітевзис землі враховуються лише «в тіні». Це дезорієнтує ринок, призводить до викривлення у розрахунку ВВП країни, а також до втрати податків;
- справедливого обрахування національного багатства України. Оскільки на тепер немає змоги обрахувати національним планом рахунків права оренди, емфітевзису, постійного користування землею, і власне, саму землю на балансах юридичних осіб;
- покращення капіталізації та інвестиційної привабливості фермерських господарств, малих і середніх аграрних підприємств. Оскільки земля, як їх найбільш цінний актив, немає належного сприйняття на ринку інвестицій, кредитування і страхування.